

Pénzes Eszter

MIRA 1990–94.

Bár egy „eset” a papíron mindig szegényebb, mint az életben, megpróbálom összefoglalni MIRA* esetét, akivel kölcsönösen adtunk egymásnak. 18 évi munkám során ez újdonságot jelentett, mert addig nem értem el számottevő eredményt alkoholistaival, míg őt meg nem ismertem.

Egy nyáron ügyeletes voltam Budapest XXIII.* kerületében, a családsegítőben. Bejött Mira ápolatlanul és zavartan, lábán hatalmas férfipapucs, a kellenél jó néhány számmal nagyobb. Középkorú nő. Hellyel kínáltam a fogadósobában. „Elvesztettem a pénztárcámat, kenyérre sincs pénzem” – foglalta össze röviden problémáját. Beszélgetni kezdtünk, kiderült, hogy akkoriban a Déli pályaudvaron aludt, ott vitték el a lábáról a cipőjét az éjjel. A XXIII. kerületből, egy családi házból menekült el élettársától, mert a férfi mindig részeg volt, és gyakran megverte őt. Közösén építették fel a családi házat, de ő ebből a megalázó helyzetből mindenáron ki akart lépni. Húga a XXIII. kerületben lakik, gyakran látogatja őt, de nem alhat ott, mert testvére élettársát nem tudja elviselni, s a lakás egyszobás. Eltűnt a személyi igazolványa, hajléktalan igazolvánnyal rendelkezik. Sosem járt még családsegítőben, így új kartont nyitottam neki, s kapott 300 Ft gyorssegélyt, valamint egy nadrágot, mert a rajta lévő igen piszkos és szakadt volt.

Hálálkodva elszietett. Sokadnaposnak látszott, arcán az intelligencia épen maradt nyomaival.

Másnap újra meglátogattam, az ajándék nadrágban, tisztára mosakodva, az előző napinál józanabban. Egy nappali melegedőben fürdött meg, régi nadrágját kimosta, azért jött vissza, hogy megkérdezze, milyen emberek dolgoznak itt a családsegítőben, mi a végzettségük. Elsoroltam, hányféle szakember dolgozik ott.

Ő ugyanis nem értette, miért ültettem fotelba, és miért beszélgettem vele – magyarázta kérdését.

– Itt így szokás – mondtam.

– De én azt nem mondtam, hogy nagyon iszom – felelte ő.

* MIRA, mert az víz és keserű – ezért a névválasztás. A Mira-víz valamit helyrehoz.

** Fontosnak érzem a kerület megváltoztatását is az ügy önkormányzati vonatkozásai miatt.

– Az látszott – válaszoltam. – De az is, hogy jobb időszakot is megélt ennél.

Erre elmesélte, hogy sokáig egy közismert, sikeres hetilap szerkesztőségében volt gépíró, ott kezdett el inni. Szakszövegeket is fordított, rengeteget keresett. Érettségizett, nyelveket tanult. Az anyja forogna a sírjában, ha látná, hová jutott ő is, meg a húga is. Húga nála is többet iszik, pedig azt nem könnyű. Mindketten sok fordítói munkát végeztek, tele voltak pénzzel, forogtak utánuk a férfiak, jól néztek ki. Különösen a húga volt szép – még női szemmel is. Mára már félig megvakult az italtól. Fehér botja és vak-igazolványa is van. Még mindig nem mondott le a férfiakról, pedig több szerencsétlen házassága volt, egyre lecsúszottabb pasasokat fogad be.

Mira 1990-ben 48 éves, húga 44.

Fiatalon túlságosan szép lányok voltak, omlottak eléjük a férfiak, dőlt hozzájuk a pénz, mert eszük is volt, megbízható fordítók voltak mindketten. Talán ez rontotta el őket. A túl sok lehetőség.

Mindezek elmondása után nincs kérése. Nem próbál megint pénzt kérni. Elbúcsúznak.

Pár nap múlva, s ezután két-három naponként meglátogat a családsegítőben, egy hónapon át. Beszélgetünk, szívesen mesél arról, hogy hogyan élt, miken keresztül jutott el idáig, ahol most tart.

– Aki azt mondja, hogy több vodkát iszik, mint én, az megjátssza magát – bírálja ironikusan önmagát, majd megkönnyebbülve elmegy.

Találkozásaink alkalmával a családsegítőben szandál is kerül a lábára, s kap némi fehérműt, mert bevallja, hogy amikor az övé nagyon piszkos volt, eldobta, anélkül jár. Blúzokat is találunk, megfelelő méretűt, ami nem túl díszes, azt megköszöni és elviszi. Reklámszatyorral jár, „ez a szekrénye”. A nappali melegedőben szokott mosni, fürdeni, ott enni is kap. Egy ligetben, a napon szárítja meg kimosott holmijait. Érdekes, hogy bár gyakran bejön, nem kér pénzt, valahogy „tartja magát”.

A hónap utolsó három napján nem jött be, így nem tudtam tőle elköszönni. Nyári helyettesítem a családsegítőben lejárt, július végén befejeztem a munkát. Ő augusztus elején keresett, amikor meghallotta, hogy én már nem dolgozom ott, úgy döntött, hogy elvonókúrára megy. Bevonult Kiskovácsiba. Kötődése a családsegítőhöz megmaradt, ezért levelet írt az elvonókúráról a CSSK vezetőjének. Hálát érzett, hogy képes volt erre a lépésre, és elvonókúrára ment.

Októbertől újra munkát vállaltam abban a családsegítőben, így megkaptam levelét. Rögtön válaszoltam rá Kiskovácsiba. Ezután gyakran váltottunk levelet. Beszámolt kínjairól, milyen nehéz rettenetesen lecsúszott emberek között élnie, akik elvonás közben is isznak. – „Én még a szabad életben ennyi és ilyen részeg nem láttam, mint itt” – írta. Józanul nehéz elviselni.

Válaszleveleimben igyekeztem lelket önteni belé, ha ő ezt a döntést egyedül meghozta, és elkezdte az elvonókúrát, végig is tudja csinálni. Akkor is, ha nehéz. Ő önként került oda, tőle függ, hogyan él ott. Hosszú ideig leveleim adtak neki önbizalmat, erőt. Ezt gyakran megírta.

Tavasszal, amikor valóban megnyugodott, már barátokat is talált az elvonón, nemcsak azt látta meg, ami rettenetes. Kitarását látva felajánlottam,

hogy meglátogatom. Gyors válaszban szabadkozott, nem lenne jó olyan környezetben találkozunk, inkább ő jön el a családsegítőbe, ha még jobban lesz. Egy hónapon belül meg is tette.

Döbbenetes élmény volt! Kócos haja: frizurára vágva. Lyukas fogai: betömve, rendbehozva. Arca kisimult, rózsás, az állandó szégyenkezés eltűnt róla, mosolygós lett.

Nemsokára 49 éves lesz. Rövidesen Esperál-beültetést kap, mert kérte. Utána elhagyhatná a kórházat, de mert hajléktalan, ottmaradhat a kórház nővérszállóján egy feltétellel: ha munkahelyet talál.

1991-ben már nem könnyű munkahelyet találni. Pár hetenként kimenőt kap, meglátogat a családsegítőben. Lázasan próbálkozunk, hogy munkát találjunk. A terület Szociális Foglalkoztatójában sikerül – személyes utánjárással, kéréssel. Megértik, hogy a lakáslehetősége függ ettől, így ezután zacskót ragaszthat. Nem felemelő, de örül, mert így havi 400 Ft-ért lakhat a nővérszállón, ahol fürdőszoba is van, melegvíz, mosási lehetőség.

Ezután ragasztja a zacskókat, megrendíti néhány munkatársának élete, majd este a munkásbusszal „hazamegy” Kiskovácsiba. Sokáig örül ennek az élethelyzetnek, munkája, szállása, egy kevés pénze is van. A dohányzásról nem tud lemondani, „mindenről nem lehet egyszerre leszokni” – mondja. Ebédre, cigarettára, közlekedésre és szállásra költ. Az elvonón „felöltözködött”. A szeretetszolgálatok adományaiból minden évszakra van már ruhája.

Nekem páratlan élményt ad, hogy egy igazi alkoholista képes ekkora változásra, megerősíti a szakmámba vetett hitemet. Aktivitásom nem jelenik meg eléggé az esettanulmányban, hisz' leírhatóak: az intézkedések. De személyes kapcsolatunkban a jelenlétem minősége nem leírható. Munkástílusomra jellemző, hogy azt értékelem nagyra, amit az „esetem” maga tesz. Így csodálom Mirát, és hálás vagyok neki a sikerélményért.

Mira időnként meglátogatja a családsegítő közelében lakó hűgát. Hozzám is gyakran bejön, hisz munkahelye közel van a családsegítőhöz. Beszámol arról, milyen rettenetes lett a hűga állapota, nemcsak hogy nem takarít már, de minden szennyet összegyűjt, halmoz, bűz terjeng lakásában. A legegységibb higiénia is mellőzi. Ez őt nagyon nyomasztja, mindenképp ki szeretné rántani hűgát ebből az állapotból. A nyár azzal telik, hogy rábeszéli testvérét, menjen be ő is az elvonóra. Ősszel beviszi magával Kiskovácsiba, ahol felveszik a kezelésre. Ezután Mira takarítja hűga lakását, fizeti számláit. Hűga élettársa elillant, más ivócimborá után nézett. Így zajlik az élet hónapokig. Mira dolgozik, rendben tartja hűga lakását, elintézi, kifizeti, amit kell, majd kiutazik a nővérszállóra. Hűgát látogatja, erősíti a kórházban.

A nővérszállón jelzik, hogy kevés a férőhely, rövidesen más lakásmegoldást kell találnia. Csak átmeneti segítség, hogy ott lakhat. Amúgy sem könnyű ingázni Kiskovácsi és Budapest között. Ekkor dönt úgy, hogy vagyonmegosztási pert indít volt élettársa ellen. Hiszen együtt építették fel házukat, együtt koplalták a törlesztéseket. Ha volt élettársa kifizetné őt, talán valamilyen lakáshoz juthatna.

Féltem a pertől, az azzal járó idegeskedéstől, a valószínűsíthető megaláztatástól és meghurcoltatástól. De ésszerűnek látszik, hogy ő mégis beadja a

keresetet, elindítja a pert. A családsegítő jogásza segít elkészíteni a beadványt.

Mira hűga '91. december elején kap először adaptációs szabadságot Kiskovácsiból, 2 napra. Nem megy vissza a kórházba, ezért Mira 5 nap elteltével meglátogatja. Részegen találja, fekszik az ágyban, vizeletében ázva. Nem tud lelket önteni belé, hagyja aludni. Másnap ebéd helyett elszalad a munkából megnézni: holtan találja. Kétségbeesésében hozzám fut be a családsegítőbe. Halottszállítót rendelek, orvosért telefonálok, majd vele megyek a közeli lakásba. Féltem őt, mi lesz vele, hiszen épp hogy megerősödtek az idegei, s büntudattal küszködve halott hűga társaságában kell maradnia. Magát vádolja, hisz ő vitte elvonóra, s az első szabadsága halállal végződött. Előző nap részegen látta, nem tudott segíteni. A lakás rettenetes, a 46 éves halott is. Egy iszonyatos élet továbbsüllyedésének szakadt vége – ez az egyetlen kapaszkodó ebben a helyzetben! Erről beszélgetünk, míg megjön az orvos, aki megállapítja a halál beálltát és annak okát. Szívroham. A halottszállítót már a szoba-konyhás lakás konyhájában várjuk meg. Mira még eléri az esti munkásbuszt, én pedig hazamegyek, törve a fejem, mivel tudnám újjászültni magam lelkileg aznap estére.

A magam megviseltségén túljutva ismét Miráért aggódom: hogy éli meg ő a hűga halálát, hogy emészti meg a mai napot és a következőket.

Ezt követő beszélgetéseinken büntudatát igyekszem oldani. Ő nem hibás, a hűga volt gyenge az újrakezdéshez.

Hűga lakása üresen áll, ő ingázik Kiskovácsi és Budapest között, mint „hajléktalan”. Nem az ő ötlete a kézenfekvő lehetőség a családsegítőben közösen találjuk ki kollégáimmal, költözzön be a hűga lakásába! A rezsit hónapok óta ő fizeti, az elmaradásokat is. Már fél éve ő tartja rendben a lakást. Hűgának fia, aki egy Pest környéki faluban él, megerősíti abban, hogy jogosult a lakásra, hiszen gondozta az anyját, szerette, törődött vele. A fiú nem tartott kapcsolatot anyjával az alkoholizmusa miatt.

Így Mira beköltözik a XXIII. kerületbe a nővérszállóról. Megint féltem őt. Egy ágy van a lakásban, az, amiben a hűga meghalt. Mi lesz, ha abba kell feküdni? Hogy fog hatni rá? De az ágyat nincs mód lecserélni. Felmondja a nővérszállót, s elkezd életét hűga lakásában. Sebesre takarítja a kezét, mindent lemos, lesúrol. Bejelentkezik a lakásba lakásbérleti szerződéssel. Így ér véget az 1991. év. Az ünnepeket Kiskovácsiban tölti, majd visszatér az üres lakásba.

Időnként még büntudattal küzd, sokat beszélgetünk. 1992 tavaszán elérkezik a vagyonmegosztási per tárgyalási időpontja. Mira elmegy, kirendelt ügyvédje van, mert választott ügyvédet megfizetni nincs pénze. Osszetörve, megalázva jön el a tárgyalásról. – Minden voltam, csak úriasszony nem! – mondja. A volt élettárs, birtokolt vagyonát védve több rosszat mondott el róla, mint ami egy emberről egyáltalán elhíhető. Nehéz kihozni Mirát a magabuzuhantságból, hosszú ideig tart. Bevallja, szerencse, hogy a tárgyalás után nem volt nála pénz, rögtön megivott volna egy-két vodkát. Esperál-beültetése 1 éves már, így ez nem visszatartó erő. Elbizonytalanodik, érdemes-e folytatnia a pert, hiszen honnan vegyen ő tanúkat? Három éve nem lakik már a családi házban. Hogyan tanúsítsa, hogyan élt és dolgozott ott, hogyan

hárítsa el a vádakat? Végül a folytatás mellett kell döntenie, mert a perköltséget a vesztes fogja fizetni, s ha visszavonja az egészet, neki kell megfizetnie. Nagy nehezen kikecmereg a depresszív időszakból, s akkor jönnek az újabb próbatételek. Másfél éve nem iszik már, s most érik utol 2–3 évvel ezelőtti büntetések. „Közterületen ivott” – ennek 3 éve. „Kijózanítóba szállították” – 2,5 éve. Emlékszik ilyen botrányokra, de minden büntetés 1500 Ft, s sok van belőlük! Egyszerre hat darabot kap kijózanításért való bírságolásból. Ennyiszer öt nem szállították el, főként nem egymást követő napokon, ahogyan a bírságolási papírokon olvasható.

A családsegítő jogásza ellentmondást javasol a bíróság felé. A beadvány elkészül. Ugyanekkor levelet írok a Detoxikáló állomás főorvosának, Mira másfél éves alkoholmentes életmódjára hivatkozva, kérve, hogy álljon el a követelésétől a kórház. Mira új életet kezdett, de jövedelme szerény. Havi 5800 Ft. Ebből lakásrezsit fizet és étkezik. Megélhetését veszélyeztetné, ha fizetnie kellene. Levelem megírásával egyidőben telefonon is megkeresem a Detoxikáló főorvosát. Megígéri a segítséget. Ez volt a helyzet '92 nyarán.

Mira ősszel tüdőgyulladást kap, táppénzre kerül. Telnek a hetek, nehezen javul állapota. A bíróság kitűzi a tárgyalást a büntetéssel szembeni ellentmondás miatt. A kórház részéről senki sem jelenik meg, levelet sem küldenek. Ehelyett Mira kap még három felszólítást – további kijózanításokról. Ezek is 3 egymást követő napon való beszállításról szólnak, mint a régi papírok.

Már elérkezett 1992 tele, s Mira még mindig beteg, lelkileg is romokban hever. „Könnyebb volt, amikor ittam, mint most” – mondja. Biztatom, hogy mindent megpróbálunk, el fognak csitulni ezek a botrányok, amik most összegyűlve a nyakába zúdultak.

Újabb tárgyalások következnek: büntetéseivel kapcsolatban és a vagyongosztás miatt is. Nem bírja tovább idegekkel, s 1993 tavaszán inni kezd. Késve megérkezik a Detoxikáló főorvosának a levele, mely szerint a kórház elengedi a büntetéseket, eláll követelésétől. (1993. június.)

Mira visszaesése mélyebb, mint régi alkoholos állapotában volt. Már nem tudja mindig visszatartani vizeletét. Rettenetesen szégyelli magát. Munkahelye megszűnt a hosszú tüdőgyulladás ideje alatt. Nincs jövedelme. A táppénz is megszűnt, így hitelből iszik a közeli közértből. Maradék öntudatával tisztában van azzal is, nem is fogja tudni megadni tartozását, nincs miből. A közértesnők kedvesek, s csak írják a tartozási listát. Mira szeretné abbahagyni az ivást, de képtelen rá. Újabb és újabb szegyenkezési hullámok törnek rá, szeretne kórházba jutni. Visszamegy Kiskovácsiba, de ott nagyon sok minden megváltozott másfél év alatt, amióta ott volt. Egy új orvos rövid idő alatt összevész vele, nézeteltérésük abból adódik, hogy Mira nem ismeri az új szokásokat és szabályokat.

Ez az orvos kitiltja őt Kiskovácsiból(!). Ez a tény hihetetlen, valóságosságáról egy nehéz napon győződtem meg 1993 nyarán. Mira betámolygott a családsegítőbe, kérte, szállítsam el mentővel. Elmondta, hogy az orvos „kirúgta” Kiskovácsiból. Számomra hihetetlennek tűnt egy ilyen összetűzés orvos és betege között! Mentőt hívtam, s kértem, szállítsák el Kiskovácsiba az elvonótelepre. A családsegítőből elvitték 1/4 4-kor. 1/2 4 előtt már újra

az utcán volt. Miután a mentők rádiótelefonon megtudták, hogy Kiskovácsiban ezt a kezeltet nemkívánatosnak tartják, a családsegítőől pár száz méterre kitétték a járdára Mirát. Nehezen kaparta össze magát újra, s visszajött, segítséget kérve. Ekkor kezdődött számomra egy hihetetlen tapasztalat nehéz délutánja!

Mira minden áron kórházba akart kerülni, s ez teljesen indokolt is volt. Tudta, hogy képtelen nem inni, de azt is, hogy otthon ezt nem tudja megállni. Bármilyen kórház bármilyen osztályára befeküdne, a Lipótra is – mondta. 4-kor elkísértem körzeti orvosához. Ő mindent megpróbált. Szobájába hívott minket és telefonált. A mentők délutánra már nem vállaltak szállítást, túlterheltségre hivatkozva. Ezért kórházakat telefonált végig, hogy helyet szerezzen betegének, ahová hivatalosan beutalja. Kérésének minden kórház ellenállt. Egy bármilyen feltételt vállaló, segítséget kérő beteg elhelyezése lehetetlennek látszott.

Háromnegyed óranyi próbálkozás után a körzeti rovos feladta a küzdelmet, írt egy beutalót, s azzal Mirát rám bízva azt tanácsolta, ha személyesen viszem be a közeli kórház Krízisosztályára, talán elérhetem, hogy befogadják.

Átkínlódtuk magunkat a kerület megjelölt kórházába. (Nem mondhatom, hogy „átmentünk”, Mira állapota ezt nem tette lehetővé.) 17 évi munkatapasztalatom minden fortélyát megpróbáltam bevetni, hogy felvegyék a Krízisosztályra. Dicsértem az osztály híret a szakmában... stb. Ezzel azt értem, hogy nem dobták ki, de felvételéről hallani sem akartak. (Itt megjegyzendő, hogy Mira az adott kerület lakosa, érvényes orvosi beutalóval!)

Több órás meccsem kezdődött az orvossal. A fülem hallatára végigtelefonált több kórházat, de nem sikerült elérnie, hogy Mirát befogadják. (Mira a sorozatos kudarcokat megélve, ezen megdöbbenve, már teljesen kijózanodott. Összeroskadva ült „tisztasági csomagjával”, amit tőlem kapott kórházba jutását remélve.)

Az orvos személyes ismeretségeit is megpróbálta felhasználni, hogy Mirát elhelyezze – csak neki fel ne kelljen vennie! Hosszú, több felvonásos beszélgetésünkéből kiderült: ő nem ezen a krízisosztályon van főállásban, hanem egy Pest környéki (nem pesti) kórházban. Már este fél nyolc volt, amikor úgy döntött, hogy saját kórházát kéri meg, vegyék fel Mirát. Kollégái megtették neki ezt a „szívességet”. Megrendelte a mentőt, s elmesélte, hogy azért nem veheti fel a Krízisosztályra, mert ott „nem ilyen profilú betegeket szeretnek”. Vagyis saját ottani helyzetét veszélyeztetné, ha felvinné.

Mira csodálta, hogy volt 4 órán át türelmem küzdeni. Én azt csodálom – ma is –, hogy az ő akkori állapotában neki eszébe jutott ezt csodálni. Boldog volt, hogy sikerült elérni a kórházba jutást.

Ez ugyan nem volt végleges megoldás, mert az adott vidéki kórház nem elvonókúrát tartó hely. De megoldotta az égető problémát, amit Mira úgy fogalmazott meg, szüksége van arra, hogy bezárják, és megakadályozzák, hogy igyon. Ha így eltelik egy hét, utána talán már maga is képes megállni.

Eltelt a kritikus hét a vidéki kórházban. Mira hazajött, és segílyt kért a kerületi szociális osztályon. Mint jövedelem nélküli, de nem munkanélküli, 2 havonta jogosult 2000 Ft segílyre, ezt derítettük ki. Ez volt ezután a „jö-

vedelme”. Egészségi állapota csapnivaló volt, ezért megindítottuk a leszázalékoltatását. Közben keresgélünk, hová mehetne elvonóra, mert egy teljes kúrára szüksége volt, nem érezte magát biztonságban. Esperál-beültetést csak az kaphat, aki végigcsinál egy kórházi elvonókúrát. Nem volt sok lehetőség, s azok közül is több kiesett. „Telház”, „megszűnt osztály” – végül kiválasztotta a dolinai Alkohol Elvonó Intézetet, ami rossz hírű ugyan, de ő nem fél tőle, csak elvonókúra legyen!

1993. október elején felvették Dolinára. Utolsó otthoni éjszakáját az ágyon felöltözve, ülve töltötte, hogy ne kapjon kísértést az ivásra. Összecsomagolva várta családsegítőnk autóval rendelkező kollégáját, aki felajánlotta – Mira rossz állapota miatt –, hogy elviszi Dolinára. Szeretettel fogadták, meglepetés volt Mira számára, hogy milyen jó betegközösség van ott. Boldog volt, hogy bekerült. Ismét leveleztünk, mint régen. Innen nagyon hamar kapott adoptációs szabadságot, így rendszeresen felkeresett a családsegítőben. Beszámolt arról, hogy mennyivel nagyobb összetartás van itt Dolinán a betegek között, mint Kiskovácsiban. Itt fogalmazták meg először a csoportban, hogy ők alkoholisták, akkor is, ha nem isznak. Csoportjukat egy 4 éve alkoholmentesen élő sorstársuk vezeti.

Mira kivirult, élvezte a rendszeres csoportbeszélgetéseket, volt kedvenc orvosa, jóban lett az ápolónőkkel is. Fél évi elvonás után kap Esperál-beültetést. Felkeres vagy levelezünk – ezt ő szabályozza.

Kétségbeesett levelet írt '93. november végén Dolináról. A XXIII. kerület Polgármesteri Hivatalába beidéztek a Lakásügyi Osztályra. Rettegett, mi lehet az ok, biztosan kilakoltatják, mert a húga halála után pár nappal jelentkezett be a lakásba.

Kórházi tartózkodására hivatkozva telefonon engedélyt kértem a Lakásügyi Osztály elnökétől, hogy magam intézhessem az ügyet. Úgy gondoltam, ebben a kivételes esetben, számolva Mira büntudatával, megengedhető, hogy átvállaljak egy olyan utánajárást, ami növeli az ügy sikerének esélyét. Elképzeltem Mirát, amint megviselt arcával, tudva, hogy szabálytalan volt bejelentkezése, nem tudja hitelesen képviselni, hogy ő jogosult lehessen a lakásra. Az előadó tájékoztatót, hogy milyen papírokat kell beszereznem. A bejelentőlapot ő kikéri a Polgármesteri Hivatalból. Megszereztem a halotti anyakönyvi kivonatot, a lakásbérleti szerződést, Mirától meghatalmazást. Magam mentem be a Lakásügyi Osztályra. Állítottam, hogy Mira gondozta a hűgát ebben a lakásban. A Lakásügyi Osztály környezettanulmánya ezt a tényt – a házbeli lakóktól – megerősítette, ezért Mira december 27-én megkapta a lakáskiutaló határozatot. Így ez a szikla is elgördült nyugodtabb élete útjából, hogy „illegálisan” lakik egy lakásban.

1994 tavaszán az ápolónők megajándékozták Dolinán egy talált kiskutyával. Boldog volt! Óriási érzelmi feltöltődés neki a kutyával töltött minden idő és foglalatosság. Azt mondta, a kutya nagyobb visszatartó erő lesz az Esperálnál is, hogy ne igyon. Hiszen gondoskodni kell róla, etetni, sétáltatni. Nem teheti meg a kutyával, hogy magán kívül legyen. Sajgó lábaival is órákig sétáltatja. Hétféteken év eleje óta otthonában van adaptációs szabadságon. Lakása a kutya miatt lett lakásból „otthon”, s a kiutaló határozattól.

Elvonókúrája alatt sikerült ágyat szerezni neki, hogy többé ne az „omi-

nózus ágyban” feküdjön, hirdetést adtam fel a családsegítő nevében 2 hetilapban. Komoly ágydömping keletkezett a családsegítőben, amiből többeknek, s Mirának is jutott új ágy.

Dolinán a csoportos foglalkozásokon való részvételével kivívta több ember elismerését. Szeretik, elismerik. Felkérték, hogy Budapest egyik kerületében vegyen részt egy Anonim Alkoholisták klubjának vezetésében. Azt hiszem, ez is olyan erő, ami segíteni fogja, hogy tartós maradjon az az eredmény, amit újra elért, hogy nem iszik. Alkoholistának vallja magát most is.

Rövidesen végleg hazatér Dolináról, épp akkorra, amikor megkapja első nyugdíját. 52 éves lesz nyáron, 67%-ban állapították meg munkaképességének csökkenését. A leszázalékolási vizsgálat személyes közbenjárásomra 1994. március 7-én történt meg.

Mirának egyre kevesebb szüksége lesz rám. Egy tisztázatlan ügye maradt csupán, a vagyonomegosztási per. Sok reményt nem fűz már hozzá, de a korábban ismertetett okok miatt végig kell csinálnia. (Perköltség – ha nem nyeri meg a pert vagy visszavonja, neki kell a számos tárgyalás költségét kifizetnie.)

Lakás- és kutyatulajdonos, rendszeres havi jövedelemmel. Egy AA-klub fontos, oszlopos tagja lesz. S nekem egy nyalábnyi reménysugár, hogy alkoholistákkal is érdemes dolgozni. Amíg Mira sikerélményekhez nem segített, ez volt egy korlátom. Reménytelennek ítélték az alkoholista eseteket.

Fizessen elő az Esélyre!

Az Esély társadalom- és szociálpolitikai folyóirat.
Megjelenik évente hatszor.

Ára: 80 Ft.

Kapható minden nagyobb könyvesboltban
és a szerkesztőségben.

Megrendelhető:

1088 Budapest, Múzeum krt. 4/B
Tel.: 266-9833/298